

บทที่ 5 ผลการศึกษา

ในบทนี้จะรายงานผลการศึกษาคำแนกตามวัตถุประสงค์การศึกษา 2 ข้อหลัก ได้แก่ การศึกษาตลาดการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ และการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ มีดังนี้

5.1 ตลาดการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่

จังหวัดเชียงใหม่ เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภาคเหนือตอนบน ในอดีตได้รับการขนานนามว่า "นพบุรีศรีนครพิงค์" หรือ "เวียงพิงค์" ของพ่อขุนเม็งรายมหาราชในอดีต เชียงใหม่ เป็นเมืองที่นับว่าเป็นที่สองรองจากกรุงเทพมหานคร เป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์ ด้วยทรัพยากรทางด้านการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว ความงามตามธรรมชาติ ศิลปกรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ และขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมแบบล้านนาไทย ตลอดจนน้ำใจไมตรีของชาวเชียงใหม่ เป็นที่ดึงดูดและประทับใจผู้มาเยือน ธุรกิจการท่องเที่ยวทำรายได้ให้เชียงใหม่ถึงปีละไม่น้อยกว่าเก้าพันล้านบาท ลักษณะเด่นของเชียงใหม่สรุปได้ตามคำขวัญของจังหวัดเชียงใหม่ที่ว่า "ดอยสุเทพเป็นศรี ประเพณีเป็นสง่า บุปผชาติล้วนงามตา นามล้ำค่านครพิงค์"

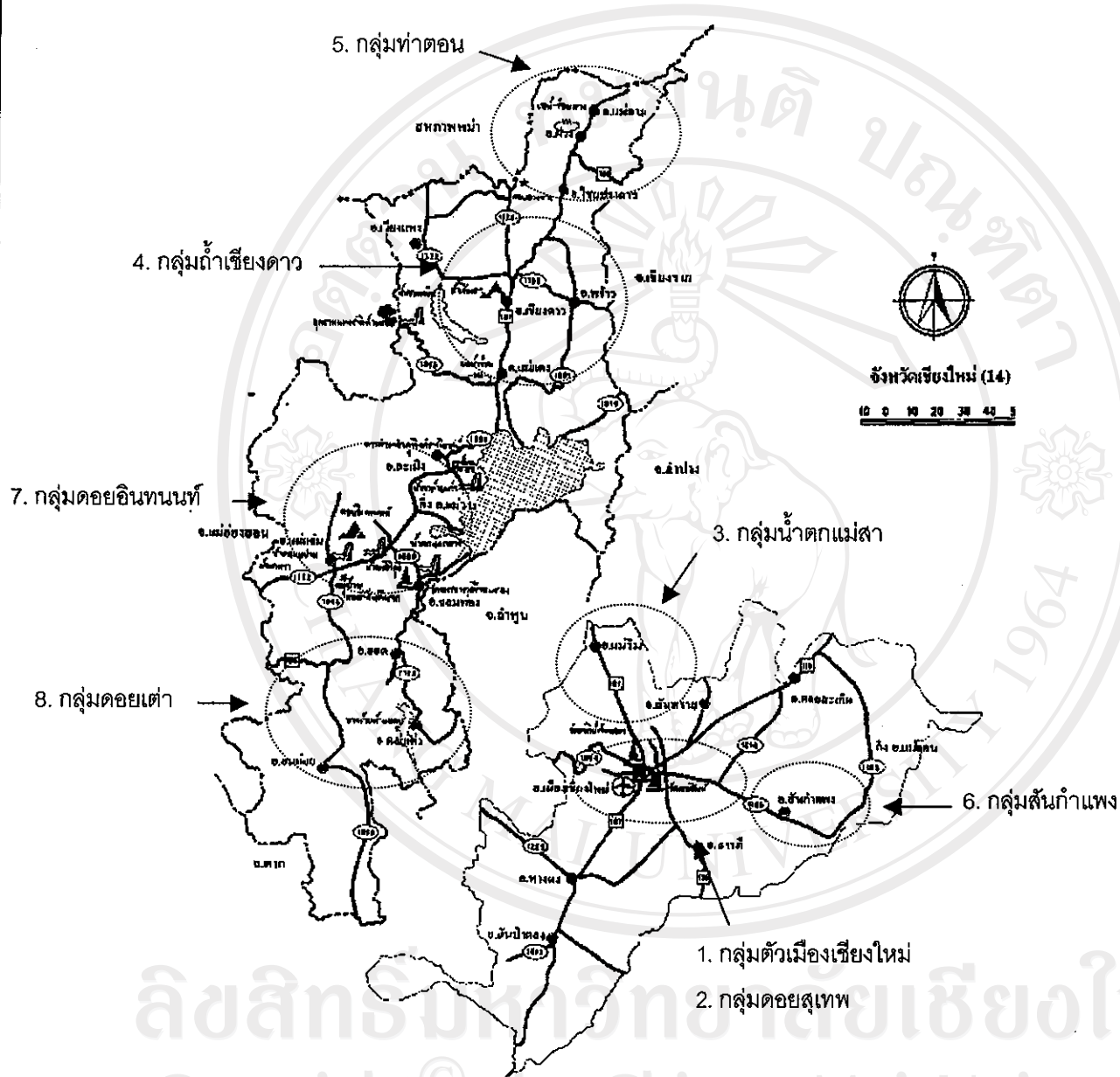
5.1.1 อุปทานของการท่องเที่ยว

อุปทานของการท่องเที่ยวคือสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยว สถานพักผ่อน บริษัทนำเที่ยว ร้านอาหาร และร้านขายของที่ระลึก โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ สามารถแบ่งเป็น 8 กลุ่ม (สมุดรายงานสถิติจังหวัดเชียงใหม่ ฉบับพ.ศ. 2545, สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานয়รัฐมนตรี) ดังนี้

1. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวในตัวเมืองเชียงใหม่ ประกอบด้วย วัดต่างๆรวม 86 วัด ประตูเมือง กำแพงเมือง กำแพงดิน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ และย่านนักท่องเที่ยวนิยมไปเที่ยวในถนนช้างม้อย ถนนท่าแพ ตลาดวโรรส ถนนพระปกเกล้า ศูนย์สินค้าพื้นเมือง (ไนท์บาร์ชาว์)

แผนภาพที่ 5.1 แผนที่แสดงสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดเชียงใหม่



ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงใหม่ (2545)

ศูนย์วิจัยชาวเขา ศูนย์วัฒนธรรมเชียงใหม่ แหล่งบันเทิงเริงรมย์ต่างๆ เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มนี้มีนักท่องเที่ยวเข้ามามากที่สุดถึง 90% ของนักท่องเที่ยวที่มาเชียงใหม่ เนื่องจากมีบริการที่พัก อาหาร การคมนาคมขนส่ง กิจกรรมส่วนใหญ่ในกลุ่มนี้ได้แก่ การพักผ่อน การเลือกซื้อสินค้า การหาพาหนะเพื่อไปท่องเที่ยวในกลุ่มอื่นๆ การเที่ยวชมโบราณสถาน และศาสนสถานและพักผ่อนหย่อนใจตามแหล่งบริการบันเทิงต่างๆ สำหรับในช่วงเทศกาลต่างๆ เช่น สงกรานต์ ยี่เป็ง (ลอยกระทง) ฯลฯ จะมีนักท่องเที่ยวมากเป็นพิเศษ ซึ่งมีปัญหาต่างๆ มากมาย ทั้งนี้เป็นปัญหาด้านโครงสร้าง ปัญหาด้านบริการ ปัญหาขยะ น้ำเสีย การจราจร ความแออัด ฯลฯ

2. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวดอยสุเทพ เป็นกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้ตัวเมืองมากที่สุด ประกอบด้วย

- | | |
|----------------------|------------------------------|
| - วัดพระธาตุดอยสุเทพ | - พระตำหนักภูพิงศ์ราชนิเวศน์ |
| - บ้านแม่ดอยปุย | - บ้านแม่ดอยช้างเคียน |
| - น้ำตกห้วยแก้ว | - วังบัวบาน |
| - ผาเงิบ | - สวนรุกขชาติห้วยแก้ว |
| - สวนสัตว์เชียงใหม่ | - อนุสาวรีย์ครูบาศรีวิชัย |

3. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มน้ำตกแม่สา แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มนี้ อยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ไปทางเหนือตามเส้น เชียงใหม่-ฝาง ประมาณ 16 ก.ม. แล้วแยกเข้าเส้นทางแมริม-สะเมิง ส่วนใหญ่ได้รับการพัฒนาโดยเอกชนเป็นส่วนใหญ่ ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญได้แก่

- | | |
|---|------------------------|
| - พิพิธภัณฑ์กล้วยไม้ หรือ สวนสายน้ำผึ้ง | - น้ำตกแม่สา |
| - น้ำตกตาดหมอก | - ปางช้างแม่สา โป่งแยง |
| - หมู่บ้านแม่แม่สาใหม่ | - รีสอร์ทต่างๆ |
| - น้ำตกแม่ฮ่อม ในไร่ชาคาแพภาคเหนือ | |

4. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาว แหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้อยู่ห่างจากเมืองเชียงใหม่ ไปทางทิศเหนือ ตามเส้นทาง เชียงใหม่-ฝาง ประมาณ 72 ก.ม. ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายรวมกัน อาทิ ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม ได้แก่

- | | |
|-------------------------|----------------------|
| - ถ้ำเชียงดาว | - ถ้ำบริจินดา |
| - ศูนย์ฝึกลูกช้างแดงดาว | - ไร่ชาอะมิงค์ |
| - วัดพระธาตุเมืองงาย | - หมู่บ้านแม่ห้วยลึก |

- โป่งเดือดป่าแป๋
- เขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล
- อนุสาวรีย์และค่ายจำลองสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

5. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวท่าตอน เป็นจุดที่มีการสัญจรทั้งทางบกและทางน้ำ ซึ่งเป็นที่นิยมของชาวต่างประเทศและชาวไทยมากขึ้น เนื่องด้วยท่าตอนเป็นจุดที่สามารถเดินทางไปยังจังหวัดเชียงใหม่โดยอาศัยเส้นทางแม่น้ำกก และทางรถยนต์ แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ได้แก่

- แหล่งที่พักราคาถูก และสัมผัสธรรมชาติ
- วัดท่าตอน ซึ่งจะต้องปฏิสังขรณ์ และเสริมสร้างให้เป็นถาวรวัตถุและเป็นทรัพยากร การท่องเที่ยวอีกทั้งที่ตั้งของวัดอยู่เกือบบนยอดดอย สามารถมองเห็นภูเขาด้านเหนือสายน้ำแม่กกไหลได้สวยงามมาก
- บริเวณแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่อยู่ในบริเวณสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวได้ครึ่งวันจากท่าตอน เช่น ดอยอ่างขาง บ่อน้ำร้อนฝาง บ่อน้ำร้อนฝาง เป็นต้น

6. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวสันกำแพง เป็นแหล่งท่องเที่ยวด้านศิลปวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ได้แก่ วัดเชียงแสน ถ้าเมืองออนและน้ำพุร้อน ในปัจจุบันได้มีการจัดเทศกาลร่วมบ่อสร้างขึ้นเป็นประจำทุกปี ที่บ้านบ่อสร้าง

7. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวดอยอินทนนท์ แหล่งท่องเที่ยวดอยอินทนนท์อยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดเชียงใหม่ประมาณ 60 กม. ครอบคลุมพื้นที่ส่วนหนึ่งเป็นเขตอุทยานแห่งชาติ เนื้อที่ประมาณ 301,500 ไร่ จุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้ ได้แก่ การเป็นแหล่งท่องเที่ยว ประเภทธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์ เฉพาะตัวประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดสำคัญได้แก่

- วัดพระธาตุดูศรีจอมทองวรวิหาร
- พระมหาธาตุนภเมทนีดลและพระมหาธาตุนภพลภูมิศิริ
- น้ำตกแม่ยะ
- น้ำตกแม่กลาง
- น้ำตกสิริธาร (ตาดซ่องโยง)
- บ้านแม่สุรินภูมิ (บ้านขุนกลาง)
- น้ำตกสิริภูมิ
- น้ำตกแม่ปาน-ทรายเหลือง
- ยอดดอยอินทนนท์ (สถูปอินทวิชยานนท์)
- หมู่บ้านทอผ้าขึ้นตีนจก
- บ่อน้ำพุร้อนเทพพนม
- ออบหลวง
- จุดชมวิวกม. 41
- น้ำตกอีกกว่า 14 แห่ง หมู่บ้านชาวเขาอีกกว่า 4 แห่ง

8. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวดอยเต่า แหล่งท่องเที่ยวดอยเต่า ได้ถูกกำหนดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภท "ธรรมชาติ" เป็นการพักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยวท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว

ในเขตจังหวัดเชียงใหม่เป็นส่วนใหญ่ ได้ถูกจัดลำดับความสำคัญในการพัฒนาค่อนข้างต่ำในระยะแรกของการพัฒนา ทั้งนี้เพราะดอยเต่าอยู่ไกล แม้ว่าแนวโน้มจะมีนักท่องเที่ยวมากขึ้น แต่ก็อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวดอยอินทนนท์ซึ่งมีศูนย์กลางพักแรม และมีแหล่งท่องเที่ยวตามจุดต่างๆ มากมาย ทำให้ดอยเต่าซึ่งอยู่ไกลออกไปถูกลดความสำคัญลง อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันดอยเต่ามีการบริการให้กับนักท่องเที่ยวพอสมควร เช่น ที่พักแรมในรูปแบบโรงแรมแพคเกจจิ้ง ซึ่งมีอัตราค่าที่พักแรมต่ำและส่วนใหญ่ใช้เฉพาะวันสุดสัปดาห์ นักท่องเที่ยวนิยมไปพักผ่อนแบบเช้าไปเย็นกลับ จากการที่จะส่งเสริมให้มีที่พักแรม 2 แห่ง ในกลุ่มดอยอินทนนท์ ก็จะทำให้ดอยเต่าเป็นพื้นที่น่าสนใจ สำหรับการท่องเที่ยวในอนาคตอันใกล้นี้ แหล่งท่องเที่ยวสำคัญได้แก่อ่างเก็บน้ำดอยเต่า และพระธาตุจอมเก็ง

สถานที่พักแรม

เป็นสถานที่สำหรับนักท่องเที่ยวพักค้างคืนชั่วคราวระหว่างการท่องเที่ยว สถานที่พักแรมส่วนใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ประเภทโรงแรม ซึ่งมีมาตรฐานในการให้บริการที่เป็นสากลภายใต้มาตรฐานของเครือข่ายที่เป็นที่ยอมรับ อาทิ กลุ่มฮอติเคอเรียล อินน์ กลุ่มเวสต์ดิน กลุ่มโพซิชั่น กลุ่มไฮแอทอินเตอร์เนชั่นแนล และกลุ่มโนโวเทล เป็นต้น ซึ่งโรงแรมขนาดใหญ่ดังกล่าว จะมีบริการและเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆแก่ผู้เข้าพัก เช่น ภัตตาคาร ห้องประชุม สัมมนา ห้องออกกำลังกาย สนามเทนนิส และสระว่ายน้ำ เป็นต้น ในปี 2544 มีที่พักระดับมาตรฐานจำนวน 215 แห่ง จำนวนห้องพัก 13,615 ห้อง มีอัตราการเข้าพักเฉลี่ยร้อยละ 42.19 ต่อปี โดยร้อยละ 59 เป็นการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ และร้อยละ 41 เป็นการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวชาวไทย

ตารางที่ 5.1 ข้อมูลสถานพักแรมในจังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างปี 2542-2544

รายการ	2542	2543	2544
จำนวนโรงแรม (แห่ง)	223	223	215
ราคาตั้งแต่ 2,500 บาท/ห้อง ขึ้นไป	18	18	17
ราคาตั้งแต่ 1,500 – 2,499 บาท/ห้อง	11	11	9
ราคาตั้งแต่ 1,000 – 1,499 บาท/ห้อง	21	21	22
ราคาตั้งแต่ 500-999 บาท/ห้อง	49	49	45
เกสต์เฮ้าส์	124	124	122

ตารางที่ 5.1 ข้อมูลสถานพักแรมในจังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างปี 2542-2544 (ต่อ)

รายการ	2542	2543	2544
จำนวนห้องพัก (ห้อง)	14,344	14,344	13,615
ราคาตั้งแต่ 2,500 บาท/ห้อง ขึ้นไป	5,074	5,074	4,865
ราคาตั้งแต่ 1,500 – 2,499 บาท/ห้อง	956	956	601
ราคาตั้งแต่ 1,000 – 1,499 บาท/ห้อง	2,725	2,725	2,160
ราคาตั้งแต่ 500-999 บาท/ห้อง	2,790	2,790	3,281
เกสต์เฮ้าส์	2,799	2,799	2,708
อัตราการเข้าพักเฉลี่ย (%)	39.62	40.24	42.19
ราคาตั้งแต่ 2,500 บาท/ห้อง ขึ้นไป	54.81	56.77	55.09
ราคาตั้งแต่ 1,500 – 2,499 บาท/ห้อง	53.43	61.18	63.69
ราคาตั้งแต่ 1,000 – 1,499 บาท/ห้อง	43.70	40.28	44.12
ราคาตั้งแต่ 500-999 บาท/ห้อง	26.10	26.60	34.17
เกสต์เฮ้าส์	16.88	16.70	22.40
ระยะเวลาพำนักเฉลี่ย (วัน)	2.09	1.90	2.07
ราคาตั้งแต่ 2,500 บาท/ห้อง ขึ้นไป	2.07	2.12	2.15
ราคาตั้งแต่ 1,500 – 2,499 บาท/ห้อง	1.88	1.93	1.93
ราคาตั้งแต่ 1,000 – 1,499 บาท/ห้อง	2.20	1.97	2.21
ราคาตั้งแต่ 500-999 บาท/ห้อง	1.94	1.71	1.85
เกสต์เฮ้าส์	2.39	1.43	1.93

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กงสถิติและวิจัย (2543, 2544 และ 2545)

บริษัทนำเที่ยว

เป็นธุรกิจที่ให้บริการเกี่ยวกับบริการจัดนำเที่ยวในรูปแบบของทัศนอาจร มัคคุเทศก์ การทำหนังสือเดินทาง วิชาและอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยว บริษัทนำเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ บริษัทนำเที่ยวที่จัดนำเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย (Inbound Tour) บริษัทนำเที่ยวที่จัดนำเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวไทยออกไปเที่ยวต่างประเทศ (Outbound Tour) และบริษัทนำเที่ยวที่จัดนำเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวเฉพาะ

พื้นที่จังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบน นอกจากนี้จังหวัดเชียงใหม่ ยังมีมีคชุเทศก์ที่มาลงทะเบียนอีกจำนวน 5,071 คน

ร้านอาหาร

ร้านอาหารเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกด้านอาหารเพื่อบริการให้นักท่องเที่ยว ซึ่งร้านอาหารในจังหวัดเชียงใหม่ได้มาตรฐานสำหรับบริการนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ส่วนใหญ่เป็นร้านอาหารไทย และอาหารพื้นเมือง นอกจากนี้ยังมีร้านอาหารจีน อาหารญี่ปุ่น อาหารเกาหลี และเวียดนาม เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ

ร้านค้าของที่ระลึก

เป็นร้านที่จำหน่ายสินค้าที่นักท่องเที่ยวซื้อไว้เป็นของที่ระลึกแล้วนำไปยังประเทศของตน ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเป็นสินค้าหัตถกรรมท้องถิ่น ประกอบด้วยสินค้าหลัก คือ ร้านค้าประเภทแอนติค ร้านค้าเซรามิก ร้านค้าผ้าไหมและผ้าฝ้าย ร้านค้าผลิตภัณฑ์กระดาษสา ร้านค้าผลิตภัณฑ์ร่ม และอื่นๆ ร้านจิวเวลรี่ ร้านเครื่อง ร้านเครื่องเงิน และร้านค้าไม้แกะสลัก

การสาธารณสุขโรค

ปีงบประมาณ 2544 จังหวัดเชียงใหม่มีการประปา 6 แห่ง มีกำลังผลิตรวมทั้งสิ้น 48.1 ล้านลูกบาศก์เมตร มีปริมาณการใช้น้ำ 18.6 ล้านลูกบาศก์เมตร และปริมาณน้ำที่จ่ายเพื่อสาธารณประโยชน์ และครัวเรือน 8.9 ล้านลูกบาศก์เมตร ขณะที่ปริมาณการใช้กระแสไฟฟ้าทั้งปีมีถึง 1,359.803 ล้านยูนิิต (สมุดรายงานสถิติจังหวัดเชียงใหม่ฉบับ พ.ศ. 2545, สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรื หน้าที่ 7)

การสาธารณสุข

ปีงบประมาณ 2544 มีสถานพยาบาลประเภทบริการทั่วไป 42 แห่ง และประเภทบริการเฉพาะโรค 7 แห่ง ให้บริการทั้งผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอกได้ถึง 2,835,085 ราย (สมุดรายงานสถิติจังหวัดเชียงใหม่ฉบับ พ.ศ. 2545, สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรื หน้าที่ 7)

5.1.2 อุปสงค์การท่องเที่ยว

อุปสงค์ของการท่องเที่ยวได้แก่ จำนวนนักท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัว ระยะเวลาการพำนัก รายได้จากการท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

จำนวนนักท่องเที่ยว

จากตารางที่ 5.2 ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2536 ถึง ปีพ.ศ. 2544 จังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่เฉลี่ยปีละ 2,719,015 คน มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 5.45 ต่อปี ตามการขยายตัวของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ที่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 8.11 ต่อปี เป็นสำคัญ สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 3.74 โดยในปีพ.ศ. 2544 จังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนนักท่องเที่ยวจำนวน 3,175,861 คน มีอัตราการขยายตัวจากปีก่อนร้อยละ 2.93 เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 1,683,600 คน ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 5.08 ขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจำนวน 1,492,261 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.75

โครงสร้างของนักท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย แต่มีแนวโน้มลดลง จากร้อยละ 61.52 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด ในปีพ.ศ. 2536 เหลือร้อยละ 53.01 ในปีพ.ศ. 2544 สาเหตุหนึ่งเนื่องจากเชียงใหม่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คนไทยส่วนใหญ่เคยเดินทางมาแล้ว และสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวช่วงไหนก็ได้ ประกอบกับประเทศไทยประสบวิกฤตเศรษฐกิจในปีพ.ศ. 2540 ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ระมัดระวังการใช้จ่าย ในขณะที่การเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 38.48 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมดในปีพ.ศ. 2536 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 46.99 ในปีพ.ศ. 2544

ระหว่างปีพ.ศ. 2536 ถึง ปีพ.ศ. 2544 นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่กว่าร้อยละ 50 เป็นนักท่องเที่ยวเพศชาย อายุระหว่าง 25-34 ปี ประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ มากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่อาชีพพนักงานลูกจ้าง และผู้ประกอบการส่วนตัว เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวเป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมาได้แก่เดินทางโดยเครื่องบิน และรถโดยสาร มีรายละเอียดแบ่งตามประเภทนักท่องเที่ยวได้ดังนี้

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวเพศชาย มีอายุระหว่าง 25-34 ปี ประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ประกอบกิจการส่วนตัว และพนักงานหรือลูกจ้าง ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน เป็นนักท่องเที่ยวที่มีถิ่นพำนักอยู่ที่กรุงเทพมหานคร และในภาคเหนือ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัวมากที่สุด มีสัดส่วนร้อยละ 30.80 รองลงมาได้แก่เดินทางโดยรถโดยสาร มีสัดส่วนร้อยละ 26.70

ตารางที่ 5.2 จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ ปีพ.ศ. 2536 - 2544

(หน่วย: คน)

ปี	ชาวไทย	สัดส่วน	% การเปลี่ยนแปลง	ชาวต่างประเทศ	สัดส่วน	% การเปลี่ยนแปลง	รวม	สัดส่วน	% การเปลี่ยนแปลง
2536	1,286,958	61.52		805,067	38.48		2,092,025	100.00	
2537	1,321,164	60.43	2.66	865,144	39.57	7.46	2,186,308	100.00	4.51
2538	1,545,138	63.42	16.95	891,209	36.58	3.01	2,436,347	100.00	11.44
2539	1,813,284	65.75	17.35	944,726	34.25	6.00	2,758,010	100.00	13.20
2540	1,730,789	62.46	-4.55	1,040,198	37.54	10.11	2,770,987	100.00	0.47
2541	1,807,477	62.32	4.43	1,092,614	37.68	5.04	2,900,091	100.00	4.66
2542	1,802,264	58.78	-0.29	1,263,761	41.22	15.66	3,066,025	100.00	5.72
2543	1,773,621	57.48	-1.59	1,311,856	42.52	3.81	3,085,477	100.00	0.63
2544	1,683,600	53.01	-5.08	1,492,261	46.99	13.75	3,175,861	100.00	2.93
เฉลี่ย	1,640,477	60.33	3.74	1,078,537	39.67	8.11	2,719,015	100.00	5.45

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กองสถิติและวิจัย (2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544 และ 2545)

ตารางที่ 5.3 จำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ยที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ ปีพ.ศ. 2536-2544

(หน่วย : คน)

	ชาวไทย		ชาวต่างประเทศ		รวม	
	จำนวน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน
1. เพศ	1,640,477	100.00	1,078,537	100.00	2,719,015	100.00
ชาย	912,639	55.68	647,527	60.08	1,560,166	57.46
หญิง	727,839	44.32	431,010	39.92	1,158,849	42.54
2. อายุ	1,640,477	100.00	1,078,537	100.00	2,719,015	100.00
ต่ำกว่า 15 ปี	4,751	0.29	698	0.07	5,449	0.21
15 - 24 ปี	379,833	22.96	225,920	20.86	605,753	22.11
25 - 34 ปี	619,966	37.79	446,996	41.44	1,066,962	39.17
35 - 44 ปี	387,101	23.71	194,758	18.06	581,859	21.45
45 - 54 ปี	178,776	10.89	129,663	11.85	308,439	11.41
55 - 64 ปี	54,382	3.38	60,181	5.63	114,563	4.31
มากกว่า 64 ปี	15,668	0.98	20,321	1.83	35,990	1.34
3. อาชีพ	1,640,477	100.00	1,078,537	100.00	2,719,015	100.00
ข้าราชการ/ พนักงานรัฐ วิสาหกิจ	432,995	26.44	180,253	16.71	613,248	22.55
ประกอบกิจการ ส่วนตัว	360,291	22.08	120,717	11.20	481,007	17.69
พนักงาน/ลูกจ้าง	352,339	21.46	215,477	19.82	567,815	20.88
นักศึกษา	269,943	16.46	183,851	16.89	453,794	16.69
แม่บ้าน	76,017	4.69	38,359	3.60	114,376	4.12
ตัวแทนขายสินค้า	62,994	3.84	50,719	4.67	113,713	4.02
เกษตรกร	26,793	1.64	21,385	2.02	48,178	1.77
อื่น ๆ	59,105	3.67	267,778	24.82	326,884	11.76
4. ถิ่นที่อยู่ชาวไทย	1,640,477	100.00				
กรุงเทพมหานคร	653,679	39.85				
ภาคเหนือ	475,898	29.01				
ภาคใต้	88,655	5.40				
ภาคกลาง	112,334	6.85				
ภาคตะวันตก	80,314	4.90				

ตารางที่ 5.3 จำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ยที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ ปีพ.ศ. 2536-2544 (ต่อ)

(หน่วย : คน)

	ชาวไทย		ชาวต่างประเทศ		รวม	
	จำนวน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน
ภาคตะวันออก	94,113	5.74				
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	135,534	8.26				
5. ดินที่อยู่ชาวต่างประเทศ			1,078,537	100.00		
อเมริกา			155,882	14.45		
ยุโรป			552,810	51.26		
ออสเตรเลีย			101,970	9.45		
เอเชีย			210,551	19.52		
ตะวันออกกลาง			27,422	2.54		
แอฟริกา			29,903	2.77		
6. การเดินทาง	1,640,477	100.00	1,078,537	100.00	2,719,015	100.00
รถส่วนตัว	505,542	30.80	148,493	13.80	654,035	24.10
รถโดยสาร	438,034	26.70	178,071	16.50	616,105	22.70
เครื่องบิน	233,047	14.20	401,508	37.20	634,555	23.30
บริษัทนำเที่ยว	157,908	9.60	132,763	12.30	290,670	10.70
รถไฟ	293,789	17.39	207,240	19.20	501,029	18.40
อื่น ๆ	12,157	0.70	10,463	1.00	22,620	0.80

ที่มา : จากการคำนวณ รายละเอียดที่ภาคผนวก ก

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวเพศชาย มีอายุระหว่าง 25-34 เช่นเดียวกับนักท่องเที่ยวชาวไทย ประกอบอาชีพพนักงานหรือลูกจ้าง นักศึกษา และข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ กว่าร้อยละ 50 เป็นนักท่องเที่ยวชาวยุโรป และสหรัฐอเมริกา สำหรับการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนิยมเดินทางโดยเครื่องบินสูงสุด มีสัดส่วนร้อยละ 37.20 รองลงมาได้แก่รถไฟ และรถโดยสาร ตามลำดับ

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว

จากตารางที่ 5.4 ตั้งแต่พ.ศ.2536 ถึงพ.ศ.2544 นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยคนละ 2,497.74 บาท นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและของที่ระลึก มีสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 36.0 ของการใช้จ่ายทั้งหมด รองลงมาได้แก่ ค่าที่พัก ค่าอาหาร และเครื่องดื่ม มีรายละเอียดแบ่งตามประเภทนักท่องเที่ยวดังนี้

ตารางที่ 5.4 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ ปีพ.ศ. 2536-2544

(หน่วย : บาทต่อคนต่อวัน)

	ชาวไทย		ชาวต่างประเทศ		รวม	
	จำนวน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน	จำนวน	สัดส่วน
ค่าซื้อสินค้าและ ของที่ระลึก	821.78	34.90	1,331.56	43.90	898.72	36.00
ค่าที่พัก	495.03	21.00	574.22	18.90	528.25	21.10
ค่าบริการเดินทางท่องเที่ยว ในจังหวัด	235.36	10.00	369.85	12.20	291.90	11.70
ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง	281.23	11.90	247.11	8.20	269.83	10.80
ค่าอาหารและเครื่องดื่ม	308.28	13.10	370.20	12.20	324.89	13.00
อื่น ๆ	213.60	9.10	138.49	4.60	184.16	7.40
รวม	2,355.29	100.00	3,031.43	100.00	2,497.74	100.00

ที่มา : จากการคำนวณ รายละเอียดที่ภาคผนวก ก

นักท่องเที่ยวชาวไทย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยคนละ 2,355.29 บาท วัตถุประสงค์ของการใช้จ่าย ร้อยละ 34.90 เพื่อซื้อสินค้าและของที่ระลึก รองลงมาได้แก่ ค่าที่พัก ร้อยละ 21.00 ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ร้อยละ 13.10 และค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง ร้อยละ 11.90 สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยคนละ 3,031.43 บาท วัตถุประสงค์ของการใช้จ่ายที่สำคัญมีลักษณะใกล้เคียงกับนักท่องเที่ยวชาวไทยแต่เน้นเพื่อซื้อสินค้าและของที่ระลึก มีสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 43.90 สูงกว่านักท่องเที่ยวชาวไทย รองลงมาได้แก่ ค่าที่พัก ร้อยละ 18.90 ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ร้อยละ 12.20 และค่าบริการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัด ร้อยละ 12.20

ระยะเวลาพำนัก

จากตารางที่ 5.5 ตั้งแต่ปีพ.ศ.2536 ถึงพ.ศ. 2544 นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ มีระยะเวลาพำนักที่จังหวัดเชียงใหม่เฉลี่ย 2.22 วันต่อคน โดยทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศนิยมพักที่โรงแรม มีสัดส่วนร้อยละ 53.26 รองลงมาได้แก่บ้านญาติหรือบ้านเพื่อน สัดส่วนร้อยละ 26.65 เกสต์เฮาส์ มีสัดส่วนร้อยละ 7.84 และบังกาโลหรือรีสอร์ท ร้อยละ 5.38 ตามลำดับ

ตารางที่ 5.5 ระยะเวลาพำนักของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามราคาห้องพัก ระหว่างปีพ.ศ. 2538 - 2544

ปี	มากกว่า 2,500 บาท/ห้อง	1,500-2,499 บาท/ห้อง	1,000-1,499 บาท/ห้อง	500-999 บาท/ห้อง	เกสต์เฮาส์	เฉลี่ย
2538	2.60	2.52	2.33	2.53	2.51	2.52
2539	2.49	2.36	2.23	2.50	2.35	2.41
2540	2.31	2.24	2.03	2.40	2.47	2.28
2541	2.27	2.21	2.02	2.25	2.52	2.24
2542	2.07	1.88	2.20	1.94	2.39	2.09
2543	2.15	1.93	2.21	1.85	1.93	2.07
2544	2.12	1.93	1.97	1.71	1.43	1.90
เฉลี่ย 7 ปี	2.29	2.15	2.14	2.17	2.23	2.22

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กงสถิติและวิจัย (2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544 และ 2545)

รายได้จากการท่องเที่ยว

จากตารางที่ 5.6 จังหวัดเชียงใหม่มีรายได้จากนักท่องเที่ยวระหว่างปีพ.ศ.2539 ถึงพ.ศ.2544 เฉลี่ยปีละ 30,209.67 ล้านบาท มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 6.66 ตามการขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยว และการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศสร้างรายได้ให้แก่จังหวัดเชียงใหม่เฉลี่ยปีละ 14,257.55 ล้านบาท มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยปีละ 16.11 ตามการเพิ่มขึ้นของการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย สร้างรายได้ให้แก่จังหวัดเชียงใหม่เฉลี่ยปีละ 15,952.12 ล้านบาท มีอัตราการขยายตัวลดลงร้อยละ 0.54 ต่อปี โดยลดลงมาในปีพ.ศ.2540 เนื่องจากประเทศไทยประสบภาวะวิกฤตเศรษฐกิจทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวลดลง

ตารางที่ 5.6 รายได้จากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ ปีพ.ศ.2539-2544

(หน่วย : ล้านบาท)

ปี	ชาวไทย	% การเปลี่ยนแปลง	ชาวต่างประเทศ	% การเปลี่ยนแปลง	รวม	% การเปลี่ยนแปลง
2539	20,437 (64.92)		11,041 (35.08)		31,478 (100.00)	
2540	11,903 (56.58)	-41.76	9,136 (43.42)	-17.26	21,039 (100.00)	-33.16
2541	12,858 (56.54)	8.02	9,884 (43.46)	8.19	22,742 (100.00)	8.09
2542	17,335 (51.52)	34.82	16,309 (48.48)	65.01	33,644 (100.00)	47.94
2543	16,507 (47.01)	-4.77	18,608 (52.99)	14.10	35,116 (100.00)	4.37
2544	16,672 (44.77)	1.00	20,567 (55.23)	10.53	37,240 (100.00)	6.05
เฉลี่ย 6 ปี	15,952 (52.80)	-0.54	14,258 (47.20)	16.11	30,210 (100.00)	6.66

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กองสถิติและวิจัย (2540, 2541, 2542, 2543, 2544 และ 2545)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงสัดส่วน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

5.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่

สำหรับผลที่จะนำมาวิเคราะห์นั้นใช้สมการอุปสงค์ในรูปของสมการ log linear equation ใช้การวิเคราะห์สมการถดถอย โดยแบบจำลองกำหนดให้จำนวนนักท่องเที่ยว เป็นตัวแปรสะท้อนอุปสงค์การเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านรายได้และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ที่สะท้อนปัจจัยทางด้านราคา และแบ่งจำนวนนักท่องเที่ยวออกเป็น 2 กลุ่ม คือ นักท่องเที่ยวชาวไทย และนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาได้ดังนี้

5.2.1 ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ สามารถแสดงผลได้ ดังต่อไปนี้

$$\widehat{\ln NT_t} = 1.079 + 1.487 \ln GDP_t \quad (5-1)$$

(0.659) (7.616)***

$$R^2 = 0.892 \quad \text{Adj } R^2 = 0.877 \quad n = 9$$

หมายเหตุ : ค่าในวงเล็บคือ t-statistic

*** Significant level at 0.001

กำหนดให้

NT = จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ (คน)

GDP = รายได้ของนักท่องเที่ยวชาวไทย (พันล้านบาท)

t = ปีที่ 1,2,.....,9 (ปีพ.ศ.2536-2544)

จากสมการที่ 5-1 ค่า Adj R² มีค่าเท่ากับ 0.877 หมายถึงรายได้ของนักท่องเที่ยวชาวไทย สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ ได้ร้อยละ 87.7 และค่า t-test ของตัวแปรด้านรายได้มีค่าเท่ากับ 7.616 แสดงว่าตัวแปรด้านรายได้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001 โดยค่าสัมประสิทธิ์มีค่าเป็นบวก หมายถึงจำนวนนักท่องเที่ยวแปรผันตามรายได้ เป็นไปตามสมมติฐาน มีค่าเท่ากับ 1.487 หมายความว่าหากนักท่องเที่ยวชาวไทยมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.487

5.2.2 การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศหลัก
ที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่

$$\widehat{\ln NF_{it}} = B_0 + a_1 \ln GDP_{it} + a_2 \ln EX_{it} \quad (5-2)$$

โดยกำหนดให้

NF_{it} = จำนวนนักท่องเที่ยวประเทศที่ i ที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ ในปี t (คน)

B_0 = $\ln a_0$

GDP_{it} = รายได้ของนักท่องเที่ยวประเทศที่ i ปี t
(หน่วยเงินตราของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ)

EX_{it} = อัตราแลกเปลี่ยนของเงินตราต่างประเทศ ของนักท่องเที่ยวประเทศที่ i ปี t
(วัดเป็นบาทต่อหน่วยเงินตราของประเทศนักท่องเที่ยว)

i = ประเทศที่ 1, 2, ..., 5
(ประเทศสหรัฐอเมริกา, ฝรั่งเศส, ญี่ปุ่น, อังกฤษ, เนเธอร์แลนด์)

t = ปีที่ 1, 2, ..., 9 (ปีพ.ศ. 2536-2544)

5.2.2.1 นักท่องเที่ยวชาวสหรัฐอเมริกาที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวชาวสหรัฐอเมริกาที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ สามารถแสดงผลได้ ดังต่อไปนี้

$$\widehat{\ln NF_{it}} = 2.858 + 0.491 \ln GDP_{it} + 1.151 \ln EX_{it} \quad (5-3)$$

(0.253) (0.309) (1.108)

$$R^2 = 0.722 \quad \text{Adj } R^2 = 0.629 \quad r_{\ln GDP_{it}, \ln EX_{it}} = 0.928 \quad n = 9$$

หมายเหตุ : ค่าในวงเล็บคือ t-statistic

จากสมการที่ 5-3 ค่า Adj R^2 มีค่าเท่ากับ 0.629 หมายถึง ตัวแปรรายได้ของ
นักท่องเที่ยวชาวสหรัฐอเมริกา และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สามารถอธิบายการ
เปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวสหรัฐอเมริกา ได้ร้อยละ 62.9 ซึ่งจะเห็นได้ว่าค่า Adj R^2
อยู่ในระดับเกณฑ์สูง ขณะที่ค่า t-statistic ของรายได้และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

มีค่าต่ำ ทำให้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในการอธิบายจำนวนนักท่องเที่ยว จากการวิเคราะห์พบว่ามีค่าความสัมพันธ์เกิดปัญหา Multicollinearity คือตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวมีความสัมพันธ์ ทราบจากค่าความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวมีค่าเท่ากับ 0.928 หมายความว่าตัวแปรรายได้และอัตราแลกเปลี่ยนเงินมีความสัมพันธ์กันถึงร้อยละ 92.8 ในการศึกษาครั้งนี้ทำการแก้ไขโดยการละตัวแปรตัวใดตัวหนึ่งออกจากสมการ ได้ผลดังนี้

$$\widehat{\ln NF_{it}} = -8.859 + 2.231 \ln GDP_{it} \quad (5-4)$$

(-1.612) (3.663) **

$$R^2 = 0.657 \quad \text{Adj } R^2 = 0.608 \quad n = 9$$

$$\widehat{\ln NF_{it}} = 6.323 + 1.430 \ln EX_{it} \quad (5-5)$$

(5.372) (4.215) **

$$R^2 = 0.717 \quad \text{Adj } R^2 = 0.677 \quad n = 9$$

หมายเหตุ : ค่าในวงเล็บคือ t-statistic

** Significant level at 0.01

จากสมการที่ 5-4 ค่า Adj R² มีค่าเท่ากับ 0.608 หมายถึงรายได้ของนักท่องเที่ยวชาวสหรัฐอเมริกา สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวสหรัฐอเมริกา ได้ร้อยละ 60.8 และค่า t-test ที่มีค่าเท่ากับ 3.663 แสดงว่ารายได้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระด้านรายได้มีค่าเป็นบวก หมายถึงจำนวนนักท่องเที่ยวแปรผันตามรายได้ของนักท่องเที่ยว เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ มีค่าเท่ากับ 2.231 หมายความว่า หากรายได้ของนักท่องเที่ยวชาวสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.231

จากสมการที่ 5-5 ค่า Adj R² มีค่าเท่ากับ 0.677 หมายถึง ตัวแปรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของไทย สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวสหรัฐอเมริกา ได้ร้อยละ 67.7 จากค่า t-test มีค่าเท่ากับ 4.215 แสดงว่าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์อัตราแลกเปลี่ยนซึ่งสะท้อนปัจจัยทางด้านราคามีค่าเป็นบวก หมายถึง

จำนวนนักท่องเที่ยวแปรผันตามอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ มีค่าเท่ากับ 1.430 หมายถึงถ้าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวสหรัฐอเมริกาเดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.430 เนื่องจากราคาการท่องเที่ยวของไทยในสายตานักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศถูกลง

5.2.2.2 นักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศสที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศสที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ สามารถแสดงผลได้ ดังต่อไปนี้

$$\widehat{\ln NF_{2t}} = -0.644 + 1.370 \ln GDP_{2t} - 0.114 \ln EX_{2t} \quad (5-6)$$

(-0.041) (0.727) (-0.116)

$$R^2 = 0.190 \quad \text{Adj } R^2 = -0.080 \quad r_{\ln GDP_2, \ln EX_2} = 0.847 \quad n = 9$$

หมายเหตุ : ค่าในวงเล็บคือ t-statistic,

จากสมการที่ 5-6 ค่า Adj R_2 มีค่าเท่ากับ -0.080 หมายถึง ตัวแปรรายได้ของนักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศส และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศส ได้น้อยมาก ประกอบกับค่า t-statistic ของตัวแปรรายได้และอัตราแลกเปลี่ยน มีค่าต่ำ ดังนั้นตัวแปรอิสระทั้งสองจึงไม่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศสที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.05

5.2.2.3 นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ สามารถแสดงผลได้ ดังต่อไปนี้

$$\widehat{\ln NF_{3t}} = -78.708 + 6.957 \ln GDP_{3t} + 1.021 \ln EX_{3t} \quad (5-7)$$

(-2.292) (2.674)* (3.180)*

$$R^2 = 0.837 \quad \text{Adj } R^2 = 0.783 \quad r_{\ln GDP_3, \ln EX_3} = 0.443 \quad n = 9$$

หมายเหตุ : ค่าในวงเล็บคือ t-statistic,

* Significant level at 0.05

จากสมการที่ 5-7 ค่า Adj R² มีค่าเท่ากับ 0.783 หมายถึง ตัวแปรรายได้ของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของไทย สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น ได้ร้อยละ 78.3

ตัวแปรด้านรายได้ มีค่า t-test เท่ากับ 2.674 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรรายได้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระด้านรายได้มีค่าเป็นบวก หมายถึงจำนวนนักท่องเที่ยวแปรผันตามรายได้ของนักท่องเที่ยว เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ มีค่าเท่ากับ 6.957 หมายความว่า หากรายได้ของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.957

ตัวแปรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ จากค่า t-test มีค่าเท่ากับ 3.180 หมายถึงตัวแปรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์อัตราแลกเปลี่ยนซึ่งสะท้อนปัจจัยทางด้านราคามีค่าเป็นบวก หมายถึงจำนวนนักท่องเที่ยวแปรผันตามอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ มีค่าเท่ากับ 1.021 หมายถึงหากปัจจัยทางด้านอัตราแลกเปลี่ยน เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ราคาการท่องเที่ยวของประเทศไทยในสายตานักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นถูกลง ก็จะได้เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.021

5.2.2.4 นักท่องเที่ยวชาวอังกฤษที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวชาวอังกฤษที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ สามารถแสดงผลได้ ดังต่อไปนี้

$$\widehat{\ln NF}_{4t} = 3.445 + 0.340 \ln GDP_{4t} + 1.363 \ln EX_{4t} \quad (5-8)$$

(0.815) (0.374) (2.470)*

$$R^2 = 0.885 \quad \text{Adj } R^2 = 0.847 \quad r_{\ln GDP4, \ln EX4} = 0.910 \quad n = 9$$

หมายเหตุ : ค่าในวงเล็บคือ t-statistic

* Significant level at 0.05

จากสมการที่ 5-8 ค่า Adj R² มีค่าเท่ากับ 84.7 หมายถึง ตัวแปรรายได้ของนักท่องเที่ยวชาวอังกฤษ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของไทย สามารถอธิบายการ

เปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวอังกฤษ ได้ร้อยละ 84.7 ซึ่งจะเห็นได้ว่าค่า Adj R² อยู่ในระดับสูง ขณะที่ค่า t-statistic ของรายได้และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีค่าต่ำ ทำให้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในการอธิบายจำนวนนักท่องเที่ยว จากการวิเคราะห์พบว่าสมการดังกล่าวเกิดปัญหา Multicollinearity คือตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวมีความสัมพันธ์ ทราบจากค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวมีค่าเท่ากับ 0.910 หมายความว่าตัวแปรรายได้และอัตราแลกเปลี่ยนเงินมีความสัมพันธ์กันถึงร้อยละ 91.0 ในการศึกษาครั้งนี้ทำการแก้ไขโดยวิธีตามที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ได้ผลดังนี้

$$\widehat{\ln NF}_{4t} = -4.932 + 2.387 \ln GDP_{4t} \quad (5-10)$$

(-1.489) (4.821)

$$R^2 = 0.769 \quad \text{Adj } R^2 = 0.735 \quad n = 9$$

$$\widehat{\ln NF}_{4t} = 4.998 + 1.551 \ln EX_{4t} \quad (5-11)$$

(5.968) (7.253)***

$$R^2 = 0.883 \quad \text{Adj } R^2 = 0.866 \quad n = 9$$

หมายเหตุ : ค่าในวงเล็บคือ t-statistic, *** Significant level at 0.001,

** Significant level at 0.01

จากสมการที่ 5-10 ค่า Adj R² มีค่าเท่ากับ 0.735 หมายถึง ตัวแปรรายได้ของนักท่องเที่ยวชาวอังกฤษ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวอังกฤษ ได้ร้อยละ 73.5 ค่า t-test ที่มีค่าเท่ากับ 4.821 แสดงว่ารายได้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระด้านรายได้มีค่าเป็นบวก หมายถึงจำนวนนักท่องเที่ยวแปรผันตามรายได้ของนักท่องเที่ยวเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ มีค่าเท่ากับ 2.387 หมายความว่า หากรายได้ของนักท่องเที่ยวชาวอังกฤษเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวอังกฤษเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.387

จากสมการที่ 5-11 ค่า Adj R² มีค่าเท่ากับ 0.866 หมายถึง ตัวแปรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวอังกฤษ ได้ร้อยละ 86.6 จากค่า t-test มีค่าเท่ากับ 7.253 แสดงว่าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001 นอกจากนี้ค่าสัมประสิทธิ์อัตราแลกเปลี่ยนซึ่งสะท้อนปัจจัยทางด้านราคามีค่าเป็นบวก หมายถึง

จำนวนนักท่องเที่ยวแปรผันตามอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ มีค่าเท่ากับ 1.551 หมายถึงถ้าอัตราแลกเปลี่ยนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ราคาการท่องเที่ยวของประเทศไทยในสายตานักท่องเที่ยวชาวอังกฤษถูกลง ก็จะได้เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.551 เนื่องจากราคาการท่องเที่ยวของประเทศไทยในสายตานักท่องเที่ยวชาวอังกฤษถูกลง

5.2.2.5 นักท่องเที่ยวชาวเนเธอร์แลนด์ที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวชาวเนเธอร์แลนด์ อเมริกาที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ สามารถแสดงผลได้ ดังต่อไปนี้

$$\widehat{\ln NF}_{5t} = -10.264 + 2.979 \ln GDP_{5t} + 0.463 \ln EX_{5t} \quad (5-12)$$

(-2.270) (3.180)** (0.570)

$R^2 = 0.869$ $Adj R^2 = 0.825$ $r_{\ln GDP5, \ln EX5} = 0.814$ $n = 9$

หมายเหตุ : ค่าในวงเล็บคือ t-statistic

*** Significant level at 0.001

* Significant level at 0.05

จากสมการที่ 5-12 ค่า Adj R² มีค่าเท่ากับ 0.825 หมายถึง ตัวแปรรายได้ของนักท่องเที่ยวชาวเนเธอร์แลนด์ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของประเทศไทย สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวเนเธอร์แลนด์ ได้ร้อยละ 82.5 ซึ่งจะเห็นได้ว่าค่า Adj R² อยู่ในระดับสูง ขณะที่ค่า t-statistic ของรายได้และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีค่าต่ำ ทำให้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในการอธิบายจำนวนนักท่องเที่ยว จากการวิเคราะห์พบว่าสมการดังกล่าวเกิดปัญหา Multicollinearity คือตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวมีความสัมพันธ์ ทราบจากค่าความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวมีค่าเท่ากับ 0.814 หมายความว่าตัวแปรรายได้และอัตราแลกเปลี่ยนเงินมีความสัมพันธ์กันถึงร้อยละ 81.4 ในการศึกษาครั้งนี้ทำการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยวิธีตามที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ได้ผลดังนี้

$$\widehat{\ln NF}_{4t} = -11.835 + 3.414 \ln GDP_{4t} \quad (5-13)$$

(-3.473) (6.604)***

$$R^2 = 0.862 \quad \text{Adj } R^2 = 0.842 \quad n = 9$$

$$\widehat{\ln NF}_{4t} = 3.489 + 2.565 \ln EX_{4t} \quad (5-14)$$

(1.742) (3.588)**

$$R^2 = 0.648 \quad \text{Adj } R^2 = 0.597 \quad n = 9$$

หมายเหตุ : ค่าในวงเล็บคือ t-statistic

*** Significant level at 0.001

** Significant level at 0.01

จากสมการที่ 5-13 ค่า Adj R² มีค่าเท่ากับ 0.842 หมายถึง ตัวแปรรายได้ของนักท่องเที่ยวชาวเนเธอร์แลนด์ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวเนเธอร์แลนด์ ได้ร้อยละ 84.2 จากค่า t-test ที่มีค่าเท่ากับ 6.604 แสดงว่ารายได้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001 นอกจากนี้ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระด้านรายได้มีค่าเป็นบวก หมายถึงจำนวนนักท่องเที่ยวแปรผันตามรายได้ของนักท่องเที่ยวเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ มีค่าเท่ากับ 3.414 หมายความว่าหากรายได้ของนักท่องเที่ยวชาวเนเธอร์แลนด์เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวเนเธอร์แลนด์เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.414

จากสมการที่ 5-14 ค่า Adj R² มีค่าเท่ากับ 0.597 หมายถึง ตัวแปรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวเนเธอร์แลนด์ ได้ร้อยละ 59.7 จากค่า t-test มีค่าเท่ากับ 3.588 แสดงว่าตัวแปรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และค่าสัมประสิทธิ์อัตราแลกเปลี่ยนซึ่งสะท้อนปัจจัยทางด้านราคามีค่าเป็นบวก หมายถึงจำนวนนักท่องเที่ยวแปรผันตามอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ มีค่าเท่ากับ 2.565 หมายความว่าถ้าปัจจัยทางด้านอัตราแลกเปลี่ยนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ราคาสินค้าการท่องเที่ยวของประเทศไทยในสายตาของนักท่องเที่ยวชาวเนเธอร์แลนด์ถูกลงก็จะเดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.565

จากการศึกษาสรุปได้ว่า จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศทุกประเทศ ยกเว้น นักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศส แปรผันตามรายได้และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยแต่ละประเทศปัจจัยทางด้านรายได้มีอิทธิพลต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ มากกว่าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีรายละเอียดดังนี้

รายได้ของนักท่องเที่ยวแต่ละประเทศ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อังกฤษ และ เนเธอร์แลนด์ ที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ คือหากรายได้ของนักท่องเที่ยวแต่ละประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นมากที่สุด เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.957 รองลงมาได้แก่นักท่องเที่ยวชาวเนเธอร์แลนด์ เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.414 อังกฤษ เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.387 และสหรัฐอเมริกา เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.231 ตามลำดับ

อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อังกฤษ และเนเธอร์แลนด์ ที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ คือหากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวเนเธอร์แลนด์เพิ่มขึ้นมากที่สุด เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.565 รองลงมาได้แก่นักท่องเที่ยวชาวอังกฤษ เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.551 สหรัฐอเมริกา เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.430 และญี่ปุ่น เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.021 ตามลำดับ

ตารางที่ 5.7 ตารางแสดงการคำนวณปัจจัยที่มีผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยว ที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่

ประเทศ	ไทย	สหรัฐอเมริกา			ฝรั่งเศส	ญี่ปุ่น	อังกฤษ			เนเธอร์แลนด์		
		1	2	3			6	7	8	9	10	11
แบบจำลองที่	1	2	3	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Constant	1.079 (0.659)	2.858 (0.253)	-8.859 (-1.612)	6.323 (5.372)	-0.644 (-0.041)	-78.708 (-2.292)	3.445 (0.815)	-4.932 (-1.489)	4.988 (5.968)	-10.264 (-2.270)	-11.835 (-3.473)	3.489 (1.742)
lnGDP	1.487 (7.616)***	0.491 (0.309)	2.231 (3.663)**		1.370 (0.727)	6.957 (2.674)*	0.340 (0.374)	2.387 (4.821)**		2.979 (3.180)*	3.414 (6.604)***	
lnEX		1.151 (1.108)		1.430 (4.215)**	-0.114 (-0.116)	1.021 (3.180)*	1.363 (2.470*)		1.551 (7.253)***	0.463 (0.570)		2.565 (3.588)**
R ²	0.892	0.722	0.657	0.717	0.190	0.837	0.885	0.769	0.883	0.869	0.862	0.648
Adj R ²	0.877	0.629	0.608	0.677	-0.080	0.783	0.847	0.735	0.866	0.825	0.842	0.597
$\Gamma_{\ln GDP, \ln EX}$	-	0.928	-	-	0.847	0.443	0.910	-	-	0.814	-	-
n	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ : ค่าในวงเล็บคือ t-statistic

*** Significant level at 0.001

** Significant level at 0.01

* Significant level at 0.05